

LE PETIT CATÉCHISME ESPAGNOL

DU P. ASTETE,

TRADUIT EN TROIS DIALECTES BASQUES :

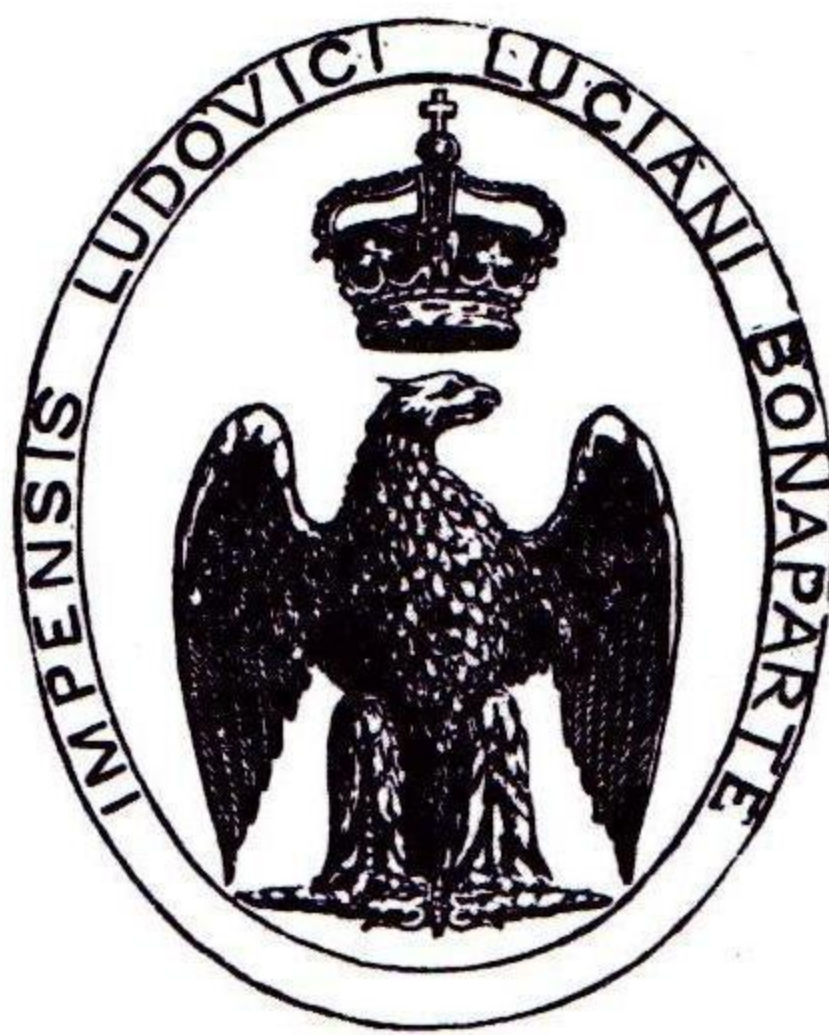
1. AEZCOAN, PAR DON PEDRO JOSÉ MINONDO, INSTITUTEUR À GARRALDA,
AVEC LA COOPÉRATION DE DON MARTIN ELIZONDO D'ARIBE;
2. SALAZARAIS, PAR DON PEDRO JOSÉ SAMPER, CURÉ DE JAURRIETA ;
3. RONCALAIS, PAR DON PRUDENCIO HUALDE, CURÉ DE VIDANGOZ.

VERIFIÉ ET MODIFIÉ SUR LES LIEUX MÊMES

PAR

LE PRINCE LOUIS-LUCIEN BONAPARTE,

AVEC LE CONCOURS DES GENS DE LA CAMPAGNE, ET APRÈS AVOIR RENDU LES TROIS
VERSIONS AUSSI COMPARATIVES QUE POSSIBLE.

LONDRES, 1869.

KRISTIAIÑAREN DOKTRINA

Pedro Prudenzió Hualde Maio

KRISTIAIÑAREN DOKTRINA

Kristiaiñaren doktrinaren introduziona

Fiel kristiaiñ oro
da anixki obligatruk,
debozione ekutra
biotz guziuz,
Kristoren gore argiaz
Krutxe Saintiurekin.

Artan, bada, nai ekunzion hil
gu redimitiagatik
gore bekatiuaren kautibidadetik
eta enemigo gaixtotik.

Eta korren gatik
akostunbratu biar zra
zeinatra eta santiguatra,
irur krutxe egitantziualarik:
leina borontian,
Jangeikuk libragitzan
pensamentu gaixtuetarik;
bigarna ahuan,
Jangeikuak libragitzan
hele edo itz gaixtuetarik;
Irir garna burarretan,
Jangeikuak libragitzan
obra eta deseo gaixtuetarik.

Mintzatan kola: Krutxe saintiuren + señaliagatik, gore + enemigetarik libragitzazu + gore
Jeina eta Jangeikua. Aitaren + eta Semiaren eta Espiritu Saintiuren izenian. Amen.

Kredua

Xinestandud Jangeiko Aita guziuen poderoso, zeuriaren eta lurraren Kriazalian, eta
Jesukristo haren Seme bakoitz gore Jeinan, zoin konzebitruk izanzen Espiritu Saintiuren obra eta
graziaz, eta sortu Maria Birjina ganik; padezitu zion Ponzio Pilatosen poderaren pean, kruzifikatruk
izanzen, hilik eta oñzik; xatxi zen iburnietra, irurgarnen egunian resuzitatuzen hilen artetik;
iganzen zeurietra, dago xaseririk Aita Jangeiko guziuetan poder dionaren eskoiñan; kantik biardu
xin bizien eta hilen juzgatra. Xinestandud Espiritu Saintiuan, Eliza Katolika Saintiuan, Saintiuen
komunionian, bekatiuen parkamentiuan, haragiaren resurrezionian eta betik irinen dion bizian.
Amen.

Artikulo fedezkuak dra amalaur

Zazpi leinak pertenezitan dra dibinidadiari eta berze zazpiak Jesu-Kristo gore Jeina Jangeiko
eta Gizon egin zenaren Humanidade Saintiuari. Pertenezitandrenak dibinidadiari dra kuek:
Leina, xinestia Jangeiko solo batian guziuen poderoso.
Bigarna, xinetstia dela Aita.
Irirgarna, xinetstia dela Semia.
Laurgarna, xinestia dela Espiritu Saintiua.
Borzgarna, xinestia dela Kriazalia.

Seigarna, xinetstia dela Salbazalia.
Zazpigarna, xinetstia dela Glorifikazalia.
Pertenezitandrenak Humanidade Saintiuari dra kuek:
Leina, xinetstia gore Jesu-Kristo Jeina gizon bikala izanzela konzebitruk Espiritu Saintiuaren obraz eta graziaz.
Bigarna, sinetstia sortu zela Santa Maria Birjina ganik, zelarik kaur birjen libratu antzinian, libratian eta libratuz gero.
Irurgarna, xinetstia padezitu ziola muertia eta pasionia gu bekatariak salbatiagatik.
Laurgarna, xinetstia xatxi zela iburnietra eta erkinztiola Aita Saintiuen, aren adbenimentu saintu esperatan zaudenen arimak.
Borzgarna, xinetstia resuzitatuzela irurgarnen egunian hilen artetik.
Seigarna, sinetstia iganzela zeurietra eta dagola xaseririk Jangeiko Aita guziuen poderosuaren alte eskoiñan.
Zazpigarna, xinetstia xinendela bizien eta hilen juzgatra, oner emoitako gloria, zeren guardatu baiztein haren mandamentu saintiuk, eta gaixtuer sekulako pena zeren ezbaiztein guardatu.

Aita gorria

Aita gorria zeurietan zaudena, santifikatruk izandeilla zore izena, xinbekigu zore reinua, egin deilla zore borontatia, nola zeurian, kala lurrian. Emondazkiguzu egun gore eguneko ogia, eta parkadazkiguzu gore zorrak, guk guri zor deiner parkatan digun bikala; eta ezgitzazu eitz tentazionian erortra, baizik libragitzazu gatxetik. Amen.

Abe Maria

Abe Maria, graziaz betea, Jeina da zorekin, benedikatruk zra zu emazte guziuen artian, eta benedikatruk da zore entrañako frutiua Jesus. Santa Maria, Jangeikuaren Ama, eginzazu otoi gu bekatariak gatik, orai eta gore hil ordiuan. Amen.

Salbea

Jangeikuak salbazitzala, Reina eta miserikordiazko Ama; bizia, dulzura eta gore esperanza, Jangeikuak salbazitzala. Zore deiez gaude Ebaren seme desterratiuk. Zore gana gaude suspiratan sentimentuz eta nexarrez lagrimazko balle kontan. Ea bada, Anderia, gore Abogada, utzulzazu gore gana begi miserikordiazko koriek; eta destierro kontarik geroz mostra daizguzu Jesus, zore entrañako frutu benedikatiua. O klementisima! O piadosa! O dulce Birjen Maria! Otoi egin zazu gore gatik, Jangeikuaren Ama Saintiua, merexitzagun alkanzattia Jesu-Kristo gore Jainaren promesak. Amen.

Jangeikoren Legeko mandamentiuak drade amar

Lein irurak pertenezitan dra Jangeikuaren honriari, eta berze zazpiak projimuaren probetxuari:

Leina, Jangeikua amatia (edo maite ekutia) gaiza guziuen gainetik.
Bigarna, juramento falsorik ez egitia.
Irurgarna, xei egunak santifikatia.
Laurgarna, aita eta ama honratia.
Borzgarna, ñor ez hiltia.
Seigarna, lujuriazko bekatuak ez egitia.
Zazpigarna, ez ebatstia.
Zortzigarna, testimonio falsorik ez azkatia eta gezurrik ez erraitia.
Bedratzugarna, projimuaren emazterik ez deseatia.

Amargarna, berzen gaizarik ez gatzki deseatia.
Amar mandamentu kuek enzerratandrade bitan, zerbutxatian eta maite ekutian Jangeikua gaiza guziuen gainetik, eta zore projimua zore buriua bikala.

Kristiain Doktrinaren deklarazionia galteginenez eta respondituz

- GALTEGITANDUD.** Kristiaiñ zreia?
RESPONDITANDUD. Bai, Jangeikoaren graziaz.
- G.** Noren ganik izan ekunzunien kristiaiñaren izen kori?
R. Jesu-Kristo gore Jeina ganik.
- G.** Zer erran naidu kristiaiñ?
R. Kristoren gizon.
- G.** Zer entelegatantzu Kristoren gizonaz?
R. Jesu Kristoren fedia diona Bautismuan rezibitruk, eta ofrezitruk dena haren zerbutxu saintiuari.
- G.** Zoin da kristiaiñaren señaia?
R. Krutxe Saintiua.
- G.** Zerengatik?
R. Zerengatik baita Kristo kruzifikatiuaren figura, zointan redimitu baigintien.
- G.** Zomat gisatra usatandu kristiaiñak señaie kortaz?
R. Bitra.
- G.** Zoin drade?
R. Zeinatia eta santiguatia.
- G.** Zer da zeinatia?
R. Eskoiñeko eskuko erhi biatzaz irur krutxe egitia, leina borontian, bigarna ahuan, irurgarna burarretan, mintzatandelarik Jangeiko gore Jeinarekin.
- G.** Mostrazazu nola?
R. Krutxe saintiua + señaiegatik gore + enemiguetarik libragitzazu + gore Jeina eta Jangeikua.
- G.** Zertako zeinatan zra borontian?
R. Jangeikuak libragitzan pensamentu gaitxtuetarik.
- G.** Zertako ahuan?
R. Jangeikuak libragitzan hitz (edo hele) gaitxtuetarik.
- G.** Zertako burarretan?
R. Jangeikuak libragitzan obra eta deseo gaitxtuetarik.
- G.** Zer da santiguatia?
R. Eskoiñeko eskuko bi erhiez krutxe bat egitia, borontetik burarretaino, ezkerreko soinetik eskoiñekuaraino, mintzatangrelarik Trinitate Santisimuearekin.
- G.** Mostrazazu nola?
R. Aitaren, eta Semiaren, eta Espiritu Saintiua izenian. Amen.
- G.** Noiz egin biartzu señaie kori?
R. Zomait obra on egiten hastangren aldioro, edo eltangrenian zomait biartra, tentazione edo peligrotra; espezialki oitik xagitian, etsetik erkitian, Elizan sartian eta loarako ordiuan.
- G.** Zertako kainbat aldiz?
R. Zeren tenpra eta leku guziuetan gore enemigiek tenta eta persegitanbaigutiei.
- G.** Zer enemigo dra koriek?
R. Mundiua, demoniua eta haragia.
- G.** Bada, Krutxiak badia birtute enemigo korien kontra?
R. Bai, Jina.
- G.** Nontik du Krutxiak birtute kori?
R. Hartan benzituziolakoz Jesu-Kristok bere muertiarekin.
- G.** Adoratantziuanian Krutxia nola erraitantzu?
R. Adoratanzaitur, Kristo, eta benedikatanzaitur, zeren zore Krutxe Saintiua redimitu baizunien mundiua.

Kristiain-Doktrinaren dibisionia

Ekusi digu kristiain zrela kristiaiañaren izen eta señaiaz; bada, erranzazu orai, zomat gaiza xakitra eta entelegatra obligatrak dago kristiaiaña arrazoiñaren usuara eltandean?

R. Responditandur. Laur gaiza.

G. Galtegitandur. Zoin drade?

R. Xakitia zer biardion xinetsi, zer orazione biardion egin, zer obratu eta zer errezibitu.

G. Nola xakinendu zer biardion xinetsi?

R. Dazkiolarik Kredo edo Artikulo fedezkuak.

G. Nola xakinendu zer orazione eginbiardion?

R. Dazkiolarik Aita gorria eta Elizaren berze orazioniak.

G. Nola xakinendu zer biardion obratu?

R. Dazkiolarik Jangeikoaren Legeko Mandamentuak, Eliza Ama Saintiuarnak eta obra miserikordiazkuak.

G. Nola xakinendu zer biardion rezibitu?

R. Dazkiolarik Eliza Ama Saintiuaren sakramentuak.

Kristiain Doktrinaren lein partia

zointan erakustan baita Kredua eta Artikulo Fedezkuak

Leinetik astian, erranzazu: Nork erranzion Kredua?

R. Apostolek.

G. Zertako?

R. Guri Fede Saintuan informatako.

G. Eta zuk zertako, bada, erraitentzu?

R. Kristiaiañek digun fede konen konfesatako.

G. Zer da fedia?

R. Ekusi ez diguna xinestia.

G. Ekusi zunion zuk Jesu-Kristo sortan?

R. Ez, Jina.

G. Ekusi zuniona hiltan edo zeuriara igaitan?

R. Ez, Jina.

G. Eta xinestantziua?

R. Bai, Jina, xinestandur.

G. Zerengatik xinestantzu?

R. Zeren gatik Jangeiko gore Jeinak kola errebelatu baitu, eta Eliza Ama Saintiuak guri kola erakustan.

G. Zer gaiza drade kristiaiañ bikala dazkazunak eta xinestantzunak?

R. Erromako Eliza Ama Saintiuak dazkanak eta xinestantionak.

G. Zer gaiza drade zuk eta harek dazkazeinak eta xinestantzeinak?

R. Artikulo fedezkuak prinzipalki, Kreduan dauden bikala.

G. Zer gaiza drade Artikulo fedezkuak?

R. Drade fediarene Artikulo prinzipalenak.

G. Zertako drade Artikulo fedezkuak?

R. Notizia distinto emoitoko Jangeiko gore Jeinez eta Jesu-Kristo gore Redentoriaz.

G. Nor da Jangeiko gore Jeina?

R. Da gaiza bat kain exzelente eta admirable, ez baideiteke erran eta ez pensa; da Jein bat infinitoki on, poderoso, sabio, justo, gaiza guziuen prinzipiua eta akabantxa.

G. Nor da Trinitate Santisimua?

R. Da Jangeiko bera, Aita, Semia eta Espiritu Saintiu, irur persona distinto eta solo Jangeiko bat berdadero edo egiazko.

G. Aita Jangeiko dia?

R. Bai, Jina.

G. Semia Jangeiko dia?

R. Bai, Jina.

G. Espiritu Saintiu Jangeiko dia?

R. Bai, Jina.

- G. Irur Jangeiko dria?
R. Ez; Jangeiko egiazko bat baizik.
- G. Aita Semia dia?
R. Ez, Jina.
- G. Espiritu-Saintiua dia Aita edo Semia?
R. Ez, Jina.
- G. Zerengatik?
R. Zeren personak distinto baidra, solo Jangeiko bat egiazko izanik ere.
- G. Segun kaur, zomat naturaleza, entendimentu eta borontate drade Jangoikuatan?
R. Solo naturaleza bat, entendimentu bat solo eta solo borontate bat.
- G. Eta zomat persona?
R. Irur distinto, baitra: Aita, Semia eta Espiritu-Saintiua.
- G. Nola da Jangeikua Todo Poderoso?
R. Zeren solo bere poderarekin egitan baitu nahidion guziua.
- G. Nola da Kriazalia?
R. Zeren ez deustarik egin baiztion gaiza guziua.
- G. Nola da Salbazalia?
R. Zeren emoitanbaitu grazia eta parkatan bekatuak.
- G. Nola da Glorifikazalia?
R. Zeren emoitanbaitu gloria perseberatandenari haren grazian.
- G. Jangeikuak badia guk bikala korpiz figurarik?
R. Jangeiko bikala ez, zeren baita Espiritu puro; baia bai Gizon bikala.
- G. Trinitateko irur persona dibinuetarik, zoin eginzen Gizon?
R. Bigarna, zoin baita Semia.
- G. Aita eginzena Gizon?
R. Ez, Jina.
- G. Espiritu-Saintiua eginzena Gizon?
R. Ez, Jina.
- G. Zoin, bada?
R. Kain solo Semia, zoin Gizon eginik deitan baita Jesu-Kristo.
- G. Segun kori, bada, nor da Jesu-Kristo?
R. Da Jangeiko biziaren Semia, Gizon eginzena gu redimitiagatik eta guri bizitan erakustiagatik.
- G. Eta zomat naturaleza, boluntate eta entendimentu drade Jesu-Kristotan?
R. Bi naturaleza: bata Jangeikuarena eta berzia Gizonarena. Bi boluntate, Jangeikuarena bata eta Gizonarena berzia; eta gisa berian bi entendimentu.
- G. Eta zomat persona eta memoria?
R. Solo persona bat dibino, zoin baita Trinitate Santisimuaren bigarna; eta solo memoria bat, gizonarena, zeren Jangeiko bikala ez baitu memoriarik.
- G. Zer erran nahidu Jesusek?
R. Salbazalia.
- G. Zertarik salbatugintion?
R. Gore bekatutik eta Demoniuaren kautiberiotik.
- G. Zer erran nahidu Kristok?
R. Unjitua.
- G. Zertaz izanzen unjitrak?
R. Espiritu-Saintiua haren graziez eta donez.
- G. Kristo gore Jeina nola izanzen konzebitruk eta sortuzen Ama Berjina ganik?
R. Obratuz Jangeikuak sobrenaturalki eta milagrosoki.
- G. Zeren erraitantzu sobrenaturalki eta milagrosoki?
R. Zeren Jesu-Kristo ez baizen izan konzebitruk eta ez sortu ere berze gizonen gisa.
- G. Nola obratuzen, bada, haren konzeptionaren misteria?
R. Maria Birjinaren entrañetan formatuzion Espiritu-Saintiua, Anderia konen odol purisimotik, korpiz perfektisimo bat; ezdeustarik kriatuzion arima bat eta unituzion korpiz kari; eta instante berian korpiz eta arima koni unituzen (edo xuntatu zen) Jangeikuaren Semia, eta kola, ordiuarartio Jangeiko baizik ez zena, eitzu bage Jangeiko izaitia, baratuzen Gizon eginik.
- G. Eta nola sortuzen milagrosoki?
R. Erkinzelarik Maria Santisimaren entrañetarik konen birjinidadiaren damurik bage, gisa

beriarra nola iguzkiaren raiua erkitan baita kristale batarik kaur autse eta zikintu bage.

G. Kristoren Ama bizi izanzena gero betik birjen?

R. Bai, Jina, betik birjen.

G. Zerengatik hil nahi ekunzion krutxian?

R. Gu bekatutik eta muerte eternotik libratuagatik.

G. Nola, bada, merexituginien muerte eterno kori?

R. Adan gore lein Aitak bekatu eginzitolako nortan guziuek bekatu egin baigunien.

G. Zer entelegatantzu Kristo gore Jeina hil geroztik xatxizen iburniaz?

R. Ez leku nontan dauden kondenatiuak, baizik linbua zointan zauden justuak.

G. Eta iburni bat beino obro dagua?

R. Bai, Jina, daude laur lurraren entrañan, eta deitandra: kondenatiuen iburnia, purgatoria, aurren linbua eta justuen linbua edo Abrahamen Senua.

G. Eta zer gaiza dra?

R. Kondenatiuen iburnia da leku zointra faitenbaidra bekatu mortalien hiltandrenen arimak, izaitako kan atormentatruk sekulakoz. Purgatoria da leku zointra faiten baidra grazian hiltandrenen arimak aski satisfakzione emon bage, bere bekatuetaz kan izaitako purifikatruk tormento terriblerekin. Aurren linbua da leku zointra faitan baidra aurr hiltandrenak arrazoiñaren usuara eltu beino lein, bautismua rezibitu bage. Eta justuen linbua edo Abrahamen senua da leku zointra, gu redimitruk izangintzen bitartio, faitan baizren Jangeikoaren grazian hiltanzrenen arimak osoki purgatruk izanez geroz, eta leku bera zointra xatxibaizen Jesu-Kristo realki eta berdaderoki.

G. Nola xatxizen?

R. Arima unitruk Dibinidadiari.

G. Eta haren korpiza nola baratuzen?

R. Unitruk Dibinidade berarekin.

G. Nola resuzitatuzen irurgarnen egunian?

R. Bueltatuzelarik xuntatra haren korpiz eta Arima gloriosua ez ñoiz bueltatuko hiltru.

G. Nola iganzen zeurietra?

R. Bere birtute propiurekin.

G. Eta zer da hegoitia xaseririk Aita Jangeikuaren alte eskoiñan?

R. Jangeiko bikala, Aita beikinbat gloria ekutia; eta Gizon bikala, berze guziuen beino obro.

G. Noiz xinenda bizien eta hilen juzgatra?

R. Mundiaren akabantxan.

G. Eta gunian (edo ordian) biardea hilek resuzitatu?

R. Bai, Jina, izan ekunzein korpiz eta arima berekin.

G. Eta mundiaren akabantxa beino lein, izanen dreia gizonak juzgatruk?

R. Bai, Jina, guziuer bapanaren hil ordian biardu juzgatu eta sentenziatu Jeinak, oner

Jangeikuaren gozatra sekulakoz glorian, eta gaixtuer tormento eterno padezitra iburnian.

G. Zer xinestantzu erraitantzunian: Xinestandur Saintiuen Komunian?

R. Kristiañ fiel guziek deila parte berzenen ontarzun espiritualetan, korpiz baten mienbro bikala, zoin baita Eliza.

G. Nor da Eliza?

R. Da kristiañ fiel guziuen kongregazionia (edo junta), zoinen buriua baita Aita Saintiua.

G. Nor da Aita Saintiua?

R. Da Erromako Sumo Pontifizia, lurrian Kristoren bikariua, zoini guziuak baigaude obligatruk obedezitra.

G. Kreduaz eta Artikuluez landa, xinestantziua zomait berze gaiza?

R. Bai, Jina, Eskritura Saintiuan dagon guziua eta Jangeikuak bere Elizari errebelatudion guziua.

G. Zer gaiza dra koriek?

R. Kori ez nizazu niri galtegin, zeren ignorante bainaz. Eliza Ama Saintiua badu Doktore, xakinen baitei erresponditan.

M. Onki erraitantzu, doktorer konbenidela, eta ez zuri, kontu emoitia fedezko gaiza guzietz. Aski da zuri Artikulo fedezkuez, Kreduan dauden bikala, kontu emoitia.

Doktrinaren bigarren partia
zointan erakustan baidra zer biarden eskatu,

eta Eliza Ama-Saintiuren orazioniak

Ekusi digu nola dakizun zer biartziuan xinetsi, baita lein gaiza; xingitian bigarniara, zoin baita xakitia zer biarden eskatu.

Erranzazu: Nork erranzion Aita goría?

R. Jesu-Kristok.

G. Zerentako?

R. Guri orazione (edo otoi) egitan erakustako.

G. Zer da orazione edo otoi egitia?

R. Da Jangeikuari biotza azkatia eta mertxediak eskatia.

G. Zomat gisatra da orazonia?

R. Bitra: mentala eta bokala.

G. Zer gaiza da orazione mentala?

R. Da egitandena arimaren potenzien ejerziziuarekin, quartangrelarik memoriarekin zomait gaiza ontaz, pensa eta diskurritan digularik entendimentiuarekin edo etelekiarekin gaiza on karen gainian, eta egitan digularik borontatiarekin zomait akto, kala nola bekatuuen doloria, edo zomait resoluzione, kala nola bekatuuen konfesatia eta biziz mutatia.

G. Zer gaiza da orazione bokala?

R. Da egitandena esteriorki helez edo itzez, kala nola egitandiguna Aita goría errezatan digunian.

G. Eta nola biarda otoi egin edo errezatu?

R. Atenzione, humildade, konfianza eta perseberanziarekin.

G. Aita goría erraitantzunian norekin mintzatanzra?

R. Jangeiko gore Jeinarekin.

G. Non dá Jangeiko gore Jeina?

R. Leku guzietan: partikulariki zeurian eta Altareko Sakramentu Saintisimuan.

G. Eta Kristo gizon bikala non dago?

R. Kain solo zeurian eta Altareko Sakramentu Santisimuan.

G. Orazionetarik zoin da obenena?

R. Aita goría.

G. Zerengatik?

R. Zerengatik Jesu Kristok erranbaizion bere ahuaz, Apostolek eskatuz.

G. Zerengatik obro?

R. Zerengatik baitu zazpi petizione karitatian fundatruk.

G. Zoin drade?

R. Leina, santifikatruk izandeila zore izena.

G. Zer eskatanzra petizione kortan?

R. Jangeikuaren izena izandeila izaguntruk eta honratruk mundu guzian.

G. Zoin da bigarna?

R. Xin bekigu zore reinua.

G. Zer eskatanzra petizione kortan?

R. Jangeikuak rreintazala kemen lurrian gore arimetan graziaz, eta gero emondazkigula bere gloria.

G. Zoin da irurgarna?

R. Egindeila zore borontatia nola zeurian kala lurrian.

G. Zer eskatanzra petizione kortan?

R. Jangeikuaren borontatia egintzagula lurrian gaudenek, kala nola egitan baitei zeurian

Bienabenturaduek.

G. Zoin da laurgarna?

R. Emondazkiguzu egun eguneko ogia.

G. Zer eskatanzra petizione kortan?

R. Jangeikuak emondazkigula korpizeko konbeniden mantenimentua, graziaren mantenimentu espirituala eta arimarentako Sakramentuiak.

G. Zoin da borzgarna?

R. Parkadazkiguzu gore zorrak, guk guri zor deiner parkatantigun bikala.

G. Zer eskatanzra petizione kortan?

R. Jangeikuak parkadazkigula gore bekatuak guk parkatandigun bikala agrabio eta gaxki egindaikiguner.

G. Zoin da seigarna?
 R. Ezgitzazu eitz tentazionian erorra.
 G. Zer eskatanzra petizione kortan?
 R. Jangeikuak ezgitzala eitz errorra (sic) eta ez konsentitra pensamentu eta tentazione gaixtuetan, zoinekin Demoniuk prokuratan baitu gu bekatuan erorgitian.
 G. Zoin da zazpigarna?
 R. Baizik libragitzazu gatxetik.
 G. Zer eskatanzra petizione kortan?
 R. Jangeikuak libragitzala arimako eta korpizeko peligro eta gatx guziuetarik.
 G. Zertako erraitentzu leinik: Aita gorria zeurietan zaudena?
 R. Jangeikuari biotza azkatak eta mertxediak eskatuko humildade eta konfianzarekin.
 G. Zer naidu erran azkenian erraitantzun itz kura «Amen»?
 R. Kola izandeila.
 G. Zer orazione egitantzu prinzipalki gore Anderiari?
 R. Abe Maria eta Salbia.
 G. Nork erranzion Abe Maria?
 R. Arkainguru San Gabriele xinen zenian gore Anderia Birjen Mariaren salutatra.
 G. Nork erranzion Salbia?
 R. Eliza Ama Saintiuk daka rezibitruk.
 G. Zertako?
 R. Mertxede eskatuko gore Anderiari.
 G. Abe Maria eta Salbia erraitantzunian norekin mintzatanzra?
 R. Gore Anderia Birjen Mariarekin.
 G. Nor da gore Anderia Birjen Maria?
 R. Da Anderia bat birtutez beterik, Jangeikuaren Ama dena eta dagona zeurian.
 G. Eta altarian dagona nor da?
 R. Da zeurian dagonaren imajen eta semejanza bat.
 G. Zertako dago altarian?
 R. Hura ekustian quart gitian zeurian dagonaz, eta haren imajena delakoz egin dazagun reberenzia.

M. Bada, orobat egin biartzu berze Saintiuen imajener eta reliker.
 G. Egin biar dugua ere orazione aingurier eta Saintiuer?
 R. Bai, Jina, gore medianeruer bikala.
 G. Zer gaiza dra ainguriuk?
 R. Drade Espiritu bianbenturado banak, baitaude zeurian Jangeikuaz gozatan.
 G. Zertako kriatuztion Jangeiko gore Jeinak?
 R. Hari eternidade guziuz alaba eta benedikatzekin.
 G. Eta zertako obro?
 R. Haren Ministro bikala gobernatzekin Eliza eta gizonak guarda.
 G. Bada, zuk batzu ainguru guardazko?
 R. Bai, Jina, eta gizon bapanak badu beria.
 M. Bada, debozione handi ekundazazu eta hari enkomendazte egunoroz.
 Doktrinaren irurgarnen partia, zointan erakustanbaita zer biarden obratu.

Ekusi digu zer biartzun xinexi eta orazione egin; ekus zagun orai zer biartzun obratu.
 G. Erranzazu, zoin da Jangeikuaren Legeko lein mandamentia?
 R. Jangeikua amatia edo moite ekutia gaiza guziuen gainetik.
 G. Nork amatandu edo moite du Jangeikua?
 R. Haren mandamentiauk guardatantionak.
 G. Zer da Jangeikuaren amatia gaiza guziuen gainetik?
 R. Nai ekun gal gaiza guziuk lein ezik Jangeikua ofendi.
 G. Zertra obro obligatandikugu mandamentu konek?
 R. Haren solo adoratra korpizeko eta arimako reberenziarik handienaz, xinexis, eta esperanza ekunez hartan fede biziarekin.
 G. Nork bekatu egitendu mandamentu konen kontra?
 R. Adoratan eta xinexstandionak idolo edo Jangeiko falsuetan; fedieren kontra zomait gaiza xinexstandionak edo dudatan haren zomait misteriotaz, edo ignoratan nezesario drenak; ez dionak egitan obligazione dionian akto fedezkuak, esperanza eta karitatezkuak, edo deskonfiatandionak

Jangeikuaren miserikordiaz, edo rezibitan indignoki zomait Sakramentu.

- G. Nork obro?
- R. Agueruetan xinetstan dionak, edo baliatandena etxizeria edo supertizioso gaizetaz.
- G. Zoin da bigarna?
- R. Juramento falsorik ez egitia edo Jangeikuaren izen saintiua ez banoki hartia.
- G. Nork erraitantigu egitandiola juramento banoki?
- R. Juramento egitandionak egiarik, justiziarik eta nestaterik bage.
- G. Zer da juramento egitia egiarik bage?
- R. Juramento egitia batek bere konzienzian senditandionaren kontra, edo gezurrareki.
- G. Eta nola faltatanda, edo zer bekatu egitandu juramento egitandionak egiarik bage, edo dudarekin egia denez juramento egitandiona?
- R. Bekatu mortale, juramentuua gaiza lebetan izanik ere.
- G. Zer da juramento egitia justiziarik bage?
- R. Da juramento egitia zomait gaiza injusto eta gaixtotaz, nola projimuari zomait gaxki egitia.
- G. Eta juramento egitandionak justiziarik bage zer bekatu egitan du?
- R. Bekatu mortal gaiza injustua grabe bada, eta lebe bada, bekatu benial.
- G. Zer da juramento egitia nestaterik bage?
- R. Da Jangeikuaren izena artia kausa graberik bage edo gaiza inportanzia txiki deinen gatik.
- G. Eta zer bekatu da kaur?
- R. Benial, ez faltatian juramentuaren egia eta justizia.
- G. Eta juramento edo boto edo promesa egitandionak zomait gaiza onen egitako, obligatruk dagua kunplitra?
- R. Bai, Jina; eta ez kunplitia, edo tenpra anitxez eiztia kunplitu bage, da bekatu mortale, materia grabe izaitian.
- G. Eta bekatu dia juramento egitia banoki kriaturen gatik?
- R. Bai, Jina; zeren hetan juramento egitan baita Kriazaliari.
- G. Nola egitan da juramento kriaturengatik?
- R. Erraitandenian b.g. ene arima, zeuria, lurra, etc. da testigo kaur kala dela edo egia erraitanduala.
- G. Zer erremedio dago juramento banorik ez egitako?
- R. Akostunbratia erraitra bai, edo ez, Kristok erakutstandaigun bikala.
- G. Eta betatandia gaiza berze zomait mandamentu kontan?
- R. Bai, Jina; betatanda ere blasfemia, baita hele edo itz injurioso erraitia Jangeikuaren edo bere Saintiuen kontra, zoin bekatu mortale baita.
- G. Zoin da irurgarna?
- R. Xeien santifikatia.
- G. Nork santifikatantu xeiak?
- R. Meza osorik entzutandionak eta hetan nestate edo biarrik bage trabajatan ez dionak.
- G. Eta zer bekatu egitandu nestaterik bage trabajatan dionak xeietan?
- R. Bekatu mortal, bi oren igaririk trabajatanbadu, eta benial regularki ez bada eltan bi orentra.
- G. Zoin da laurgarna?
- R. Aita eta Ama honratia.
- G. Nork honratantu Aita eta Ama?
- R. Obedezitan, sokorritan eta erreberenziatan ditonak.
- G. Nor dra bekatu mortal egitandeenek konen kontra?
- R. Seme ezdeinek obedezitan bere Aita eta Amari etsearen gobernuko eta kostunbre onen gaizetan; ezdabeinek sokorritan nestate deinian; maldezitandabeinek, edo burla egitan hetaz edo eskiua azkatandabeinek; eta matrimoniuaaren estadia artu nahi deinek, hen bendizione eta konsejorik bage.
- G. Nor berzerik entelegatandra Aita eta Amaren izenaz?
- R. Maior drenak adinian, dignidadian eta guberniuan.
- G. Eta mandamentu kontan konprenditan dreia obro obligazione ezik Semernak bere Aita eta Amarekin?
- R. Bai, Jina; superiorek deinak bere inferiorekin, eta Aita eta Amak bere Semiekin.
- G. Eta zoin dra kuek?
- R. Her alimentatia edo mantenatia, korejitia (sic), ejemplo on emoitia eta bere tenpran

estado korresponditan zabeina.

G. Zer bekatu egitandei obligazione kuetan faltatandrenak?

R. Bekatu mortale, regularki.

G. Zoin da borzgarna?

R. Ez ñor hiltia.

G. Zer mandatanda mandamentu kontan?

R. Ñori gaxkirik ez egitia ez obraz, ez itzez eta ez ere deseoz.

G. Eta nor faltatandra mortalki mandamentu konen kontra?

R. Deseatandionak bere buruari edo projimuari muertia edo berze zomait gatx grabe, edo projimuari odio dionak; projimuari bizia gentan dionak, heritan edo golpezkatan; orditandena, edo xatan dionak gaiza bere osagarriaren perjuizio grabetan; bere bizia peligrotan izartan edo bere eskuz artandionak, eta bere buruari edo projimuari maldezitandionak.

G. Zer da maldezitia?

R. Da eskatia batek beraren edo berze batentako zomait gatx, nola erraitia: Kor erorieila

hilik.

G. Eta zer bekatu da maldezitia?

R. Gatx graberen deseorekin izaitian, bekatu mortale.

G. Eta kalako deseorik bage bada?

R. Beniale, aunke ez aldioro.

G. Nor, bada, faltatandra mortalki, maldezitan kolako deseorik bage?

R. Regularki Aita et Ama eta superior maldezitandek her inferior drenen antzinian, eta maldezitako kostunbre deinek eta ez egitan dilijenziak kostunbre konen arrankatako edo benzitako.

G. Eta zeren kola?

R. Zeren bere itz eta ejemplo gaixtuekin inzitatan baitei berzer Jangeikuaren ofenditra grabeki, zoin deitan baita eskandalo.

G. Zoin da seigarna?

R. Ez lujuriazko bekatu egitia.

G. Zer mandatan da mandamentu kontan?

R. Izangituala xaiñ eta kasto pensamentu, itz eta obretan.

G. Nor dra mortalki bekatu egitandek mandamentu konen kontra?

R. Adbertenziarekin deleitatandrenak inpurezako pensamentuetan, aunke ezditzein izar eta ez deseaz izartia obraz; xardoki edo kantatandek gaiza torpe, edo konplazenziarekin entzutan; eta bere baitan edo berzekin deinek tokamentu edo azione deshonesto, edo deseatan ekutia.

G. Zoin da zazpigarna?

R. Ez ebatstia.

G. Zer mandatanda mandamentu kontan?

R. Ez gentia, ez ekutia edo erokitia eta ez nahi ekutia berzen gaiza bere dueño edo nausiaren borontatiaren kontra.

G. Eta nor dra bekatu mortale egitandek konen kontra?

R. Gaiza kuetarik zernaiden egitandek, edo berze zomait gisatra egitan damu projimuari bere ontarzunetan materia grabetan.

G. Eta kontan damu egitandek projimuari zernaiden maneratan izanik ere, baratandria zomait obligazioneekin?

R. Baratandra obligazione graberekin leinaz lein restituzionia egitako eta satisfakzione emoitako projimuari damu egindabein guzietaz.

G. Zoin da zortzigarna?

R. Falso testimoniorik ez azkatia eta ez gezurrik erraitia.

G. Zer mandatanda mandamentu kontan?

R. Ez arhinki, edo fundamento eta motiborik bage, projimuaz gaxki juzgatia; ez erraitia eta ez entzutia haren defektuak edo faltak.

G. Nork kebrantatandu mandamentu kaur?

R. Arraziñrik bage, edo aski fundamentorik bage juzgatandionak, fama gentan, sekretua deskubritan edo gezurra erraitan.

G. Eta projimuari fama grabeki gentandionak erraitandiarik hartaz zomait delito falsu edo egiazko, baia okulto, edo bere begitartian egoixtan haren faltak, baratandia zomait obligazioneekin?

R. Fama edo honre (sic) gentu daunaren restituitakoarekin.

G. Zer betatanda bedratzu eta amargarnen mandamentuan?

- R. Lujuriazko plazerak eta berzenen ontarzunak gaixki deseatia.
M. Erran zazu Eliza Ama Sainthuaren mandamentuak.

Eliza Ama Sainthuaren mandamentuak dra borz

- Leina, meza entero entzutia igante oro eta guardatuko xei egunetan.
Bigarna, urtian bein bedrere konfesatia, edo leinago uste badu hiltako peligrorik, edo Komunioa rezibitu biar badu.
Irurgarna, Goreximako Bazkuetan Komunioa rezibitia.
Laurgarna, Eliza Ama Sainthuak mandatandionian barurtia.
Borzgarna, Dekumak eta Primiziak Jangeikuaren Elizari pakatia.
- G. Zertako dra mandamentu kuek?
R. Jangeikuaren Legekuen obeki guardatako.
G. Eta leina, baita meza entzutia, nori obligatandu?
R. Arrazoiñaren usuara heldudren kristiañ guziuer.
G. Eta nola biardei entzun?
R. Hartan presente daudelarik atenzionerekin zomait gaiza espirtualetan, nola meditan edo debozionerekin errezatan.
G. Eta lizitoki inpeditruk egon bage ezdionak meza entzutan, edo egoitan bada hartan edo haren zomait parte grabetan atenzionerik bage, edo isartan bada haren ez entzutako peligrotan, nola bekatu egitandu?
R. Mortalki.
G. Eta bigarna eta irurgarna, baidra konfesatia eta komunioa rezibitia edo atizatia, nori obligatendabei?
R. Bekatu mortaliaren pean obligatendabei arrazoiñaren usua deinen kristiañ guziuer.
G. Eta konfesatan edo atizatandrenak sakrilégoki kunplítandeia mandamentu kekin?
R. Ñolare, eta bi gaiza kuen bapanian egitandei bi bekatu mortale.
G. Eta batek hiltako peligrotan ez badu konfesorerik, zer biardu egin?
R. Kontrizione perfektuaren akto bat konfesatako propositorekin.
G. Eta laurgarna, baita barurtia, nori obligatendabei?
R. Ogeita bat urte kunplitu deiner.
G. Eta nola biarda barurtu?
R. Pribatan delarik bat manjare betatuk drenetaz, eta ez beizik bazkari bat egitan egerdiz.
G. Eta kontan faltatu bage ardeitekia zerbait goxenetik?
R. Kausa aunke leberekin, ardeiteke onza batena.
G. Eta arratsen?
R. Ardeiteke kolazionez usatandena konzenzia ontako gente artetan, galteginenez kaso kontaz duda denian konfesore dokto bati.
G. Eta kausa lizitorik bage ezdeinek barurtan, nola bekatu egitandei?
R. Mortalki.
G. Eta aragi ez xatako mandamentuak barur eta bijilia egunetan, ez nastekatako egun beretan aragi eta peskado bazkal aldi batian, eta ez xatako arraultze eta eznetarzun Goreximan, bula ez ekutian, nori obligatan dabei?
R. Arrazoiñaren uso deinen guziuer.
G. Eta nola bekatu egitandei mandamentu kuek kunplitan ezteinek?
R. Mortalki, egunian faltatandren aldioro.
M. Erranzazu obra miserikordiazkuak.

Obra miserikordiazkuak drade amalaur: zazpi espirtualak edo arimarenak eta berze zazpi korporala edo korpizarenak

- Espirtualak edo korpizarenak dra kuek:
Leina, ez dakionari erakutstia.
Bigarna, biardionari konsejo on emoitia.
Irurgarna, gaxki dabilenaren korrejítia.
Laurgarna, injurien parkatia.
Borzgarna, triste denaren konsolatia.
Seigarna, gore projimuen adbersidade eta flakezak pazienziarekin sufrítia.
Zazpigarna, biziez eta hilez Jangeikuari otoi egítia.

Korporalak edo korpizarenak dra kuek:
 Leina, eriak bisitatia.
 Bigarna, gose dionari xatra emoitia.
 Iurgarna, egarri dionari edatra emoitia.
 Laurgarna, kautibua redimitia edo erreskatatia.
 Borzgarna, belainzurik dena beztitia.
 Seigarna, pobre edo peligrinuari ostatu emoitia.
 Zazpigarna, hilen oñrtia.

G. Zerengatik deitandra miserikordiazko?
R. Zeren ez baitra zor justiziaz.
G. Noiz obligatandei bekatiuaren pean?
R. Nestatiak grabe drenian, gizon diskrezione deinen urdupenian.
G. Eta obra miserikordiazko kuetaz eta berze on kristiañak egitandionen medioz, ia izantian obligazionez, edo ia debozionezko, zer konsegitandu?
R. Jangeikuaren grazian badago, merexitia ken medioz graziaren eta gloriaren aumento; satisfakzione emoitia bere bekatiuetaz eta alkanzattia Jeina ganik ontarzun kala arimaren nola korpizaren, konbenibazaur.
G. Eta zeren erraitantzu, Jangeikuaren grazian badago?
R. Zeren obra on eginak bekatu mortalian daudenen ganik, ez baidra merexitarzun eta ez ere satisfazitarzun, baizik kain solo alkanzatarzun, zoinez medioz alkanza baideiteke zomait benefizio Jeina ganik.

Doktrinaren laurgarnen partia zointan erakutstanbaita rezibitu biardren Sakramentiuak

Ekusi digu dakiziuala zer biartzian xinexi, orazione egin eta obratu. Ekuszagun nola dakizun rezibitu biartziana, baita azken gaiza. Erranzazu Sakramentiuak.

Eliza Ama Saintiuaren Sakramentiuak drade zazpi: lein borzak dra biarrezkuak, obraz edo deseos rezibitu biar drenak, zoinak bage ezdeiteke salba gizona eiztan batu menosprezios; berze biak dra borontatezkuak.

Leina, Bautismua.
 Bigarna, Konfirmazionia.
 Iurgarna, Penitentzia edo Konfesioia.
 Laurgarna, Komunioia edo Atrizioia.
 Borzgarna, Oliazioia.
 Seigarna, Orden Sazerdotala.
 Zazpigarna, Matrimoniua.

G. Zer gaiza drade Sakramentiuak?
R. Dra señaile agiridren banak Jesukristo gore Jeinak instituitruk, hetaz emoitako guri bere grazia eta birtutiak.
G. Zer da grazia?
R. Izaitia dibino bat zoinek egitanbaitu gizona Jangeikuaren Seme eta zeuriko heredero.
G. Eta nola deitanda grazia kaur?
R. Santifikazalia.
G. Eta badia berze gisatazko graziarik, kontarik landa?
R. Badra berze banak deitan baitigu presentezkuak edo ausiliuak eta inspirazioniak, zoinak bage ez dokegu as, eta ez prosegi, eta ez ere akaba gaiza zointaz merexidokegun sekulako bizia.
G. Eta kuek zer dra?
R. Jangeikuak emoitian dikugun sokorro banak gatxetik apartatako eta obra onak egitako, zoin baidra sermonak, ejenplo onak, muerte repentinuak eta kolako argi banak zoineki Jangeikuak ilustratan baitu gore entendimentiuak; eta deseo sañtu banak, zoineki mobitan baitu gore borontatiak edo deseoa obra on egitako.
G. Zer birtute emoitian dei Sakramentiuak graziarekin batian?
R. Prinzipalki irur, theologale eta dibino.
G. Zoin drade?
R. Fedia, Esperanza eta Karitattia.

- G.** Zer da Fedia?
- R.** Ekusi ez diguna xinetstia Jangeikuak rebelatu diolakoz.
- G.** Zer da Esperanza?
- R.** Esperatia gloria Jangeikoaren graziaren eta gore obra onen medioz.
- G.** Zer da Karitatia?
- R.** Jangeikua amatia edo moite ekutia gaiza guziuen gaineratik, eta gore projimuak giaren buriua bikala, egitan digularik hekin, hek guri egin lezein nahi ginokena.
- G.** Zertako izan zen instituitruk edo establezitruk Bautismuaren Sakramentua?
- R.** Bekatu orijinalaren gentako, eta berze zoinaiden ekundokenik batixatandenak.
- G.** Zer da bekatu orijinala?
- R.** Da kura zoinekin guziak sortan baigra, heredatruk gore lein Aita eta Ama ganik.
- G.** Eta nork batixadoke nestate denian?
- R.** Zoin nai gizon edo emazte arrazoiñaren usua deinek.
- G.** Eta nola biardu batixatu?
- R.** Usurtandiolarik ur natural batixatu biardionaren buru gainian, eta erraitan batixatako intenziorekin: Nik batixatandaizur Aitaren eta Semiaren eta Espiritu Saintiuaren izenian, Amen.
- G.** Zertako da Konfirmazionezko Sakramentua?
- R.** Da guri konfirmatako eta fortalezitako bautismuan rezibitugunien fedian.
- G.** Eta arrazoiñaren uso dionak eta rezibitan Sakramentu kaur bekatu mortalian, bekatu egitandia?
- R.** Mortalki.
- G.** Zer biardu egin, bada, ez bekatu egitako Sakramentu kaur rezibitan?
- R.** Disponi lein konfesione on bat egitandiolarik.
- G.** Zertako da Penitenziatzko Sakramentua?
- R.** Batixatuz gero bekatu egin digunen parkatako.
- G.** Zer bekatu dra koriek?
- R.** Mortalak, baitare benialak.
- G.** Zer da bekatu mortala?
- R.** Da erraitia, egitia, pensatua edo deseatia Jangeikoaren Legiaren kontra materia grabetan.
- G.** Zertako deitanda mortala?
- R.** Zeren hiltan baitu egitandionaren arima.
- G.** Eta noiz rezibitandigu Penitenziatzko Sakramentua?
- R.** Onki konfesatan grenian eta rezibitan absoluzionia.
- G.** Zer parte du Penitenziatzko Sakramentuiak bekatu mortalaren gentako?
- R.** Irur.
- G.** Zoin drade?
- R.** Biotzaren doloria, ahuaeren konfesionia eta obrazko satisfakzionia.
- G.** Eta irur gaiza preziso dren kuetan nahi dionari rezibitu Sakramentu kaur, konprenditandreia zomait berze gaiza?
- R.** Bai, Jina; dolorian konprenditanda biziz mutatako propositua, eta konfesionian konzienziaren examinatia.
- G.** Segun kaur, zomat gaiza drade nezesario Penitenziatzko Sakramentuiaren rezibitako, edo egitako konfesione on bat?
- R.** Borz, baidra konzienziaren examinatia, biotzaren doloria, biziz mutatako propositua, ahuko konfesionia eta obrazko satisfakzionia.
- G.** Zer da konzienziaren examinatia?
- R.** Da egitia biar dren dilijenziak quartako bat bekatu ez konfesatuetaz, diskurritandiolarik Jangeikuaren eta Elizaren mandamentuetaz, leku erabilidionetaz eta okupazione ekundionetaz, eskatuzgero Jangeikuari argi izaguntako bere kulpak.
- G.** Zomat gisatra da biotzeko doloria?
- R.** Bitra: bata perfektu eta berzia ez kain perfektu, zoin deitanbaitigu atrizionia.
- G.** Zoin da dolore perfektua?
- R.** Da sentimentu edo pesar bat Jangeikua ofenditiaz Hura izaitiaz nor den, edo zeren baita gaiza guziez gainian on, konfesatako, ez obrorik bekatuara utzultako eta penitenziaren kunplitako propositorekin.
- G.** Eta zer da atrizionia?
- R.** Sentimentu edo pesar bat Jangeikuaren ofenditiaz, edo bekatuaren itxustarzuna gatik,

edo iburniko penen lotzaz, edo zeuriko gloriaren galtiaz, konfesatako etc. etc. propositorekin.

G. Eta zoin bi dolore kuetarik da obenena?

R. Kontrizioezkua edo dolore perfektua.

G. Eta zeren?

R. Zeren kontrizioezko doloria sortan baita, guk seme gisa Jangeikuari amorio edo moitegua digunetik, eta atrizioezkua, Hari lotsa digunetik. Kontrizioezko doloriaren medioz parkatanzazka bati bekatu mortalak lein ezik konfesa, eta izartanda Jangeikuaren grazian; baia solo atrizioiaren medioz ez dra konsegitan gaiza kuek.

G. Eta konfesione on baten egitako aski dia atrizioezko doloria edo biar da kontrizioezkua?

R. Jeneralki erraitanda aski dela atrizioezkua; baia obe eta seguruen da eramaitia kontrizioezkua, eta kaur biar du prokuratu ekun konfesatan denak.

G. Eta noiz biar da ekun doloria?

R. Lein ezik konfesorak absolbitzan penitentia.

G. Zer gaiza da propositua?

R. Da resoluzione firme bat ñoizere ez sekula ofenditako Jangeikua grabeki.

G. Zer da ahuazko konfesionia?

R. Da konfesorari deklaratia engaño eta gezurrik bage bekatu mortale guziuak, animorekin kunplitalako penitentia.

G. Eta añlkez ixiltandionak zomait bekatu mortale, edo konfesatan zomait grabe egin ez dienik, edo egitan bere konfesionia dolorerik edo propositorekin edo penitentia kunplitalako intenzionerik bage, konfesatan dia onki?

R. Ez, Jina; egitandu sakrilejio grabe bat, eta baratanda obligaziorekin bueltatuko konfesatra bekatu konfesatiuetaz eta ez konfesatietaz, sakrilejioezko eginziorerik batian.

G. Eta nork xinetsdokei ekun ezdeila dolore eta ez proposito bere konfesionetan?

R. Ezdrenak apartatan okasionetarik, eta konfesione bat eta berze batez geroz erortandrenak bekatu berbanetan.

G. Eta mobitako bat formatra egiazko dolore eta proposito, zer izanen zaur konbeniente egin?

R. Lein ezik hel konfesatra, eska Jeinari sokorri dazala bere ausiliuekin; medita rato batez edo benefizio Jeinak egindaunetan, edo haren pasionian eta muertian, edo haren bondadian, eta bat eta obro aldiz erran kontrizioezko aktua.

G. Zer da obrazko satisfakzionia?

R. Jangeikuari satisfakzione emoitia pena tenporal zor drenen bekatuuen gatik, kunplitalandelarik konfesorak emoitandion penitentia.

G. Eta nola bekatu egitandu ez dionak kunplitalan penitentia, edo eiztan tenpra luzez kunplitia?

R. Mortalki, hizaitian penitentia grabe.

G. Eta emon dokegua Jangeikuari satisfakzione pena tenporaletaz berze gisaz ezik konfesorak penitentia emoitian dionarekin?

R. Bai, Jina; gisa guziuetako obra onekin eta irabaztan digularik induljenziak.

G. Zer gaiza drade induljenziak?

R. Drade grazia banak zointaz medioz parkatanbaita pena tenporala, zoin biar baita pakatu bekatuengatik mundu kontan edo berzian.

G. Eta nola biar dra irabazi?

R. Egitan graziazko estadian fin konekin mandatantena.

G. Eta faitandrener purgatoriuara bizikontan satisfakzionerik emonbagnetaz, guk sokorri eta lagun dozkegua?

R. Bai, Jina; satisfakzione emon dokegun obra berekin.

G. Eta bat erortan den aldioro bekatu mortalian, biardia bertan konfesatu parkatruk izanledian?

R. On izan leiteke, baia ez da nezesario.

G. Zer egin biardu, bada?

R. Biar du ekun bere bekatiez kontrizioezko dolore egiazko bat propositorekin biziz emendatuko eta bekatuuen konfesatako Eliza Ama Saintiuak mandatan dion tenpran.

G. Zer gaiza da bekatu beniala?

R. Da bekatu mortalaren dispozicione bat.

G. Zeren gatik deitanda beniala?

R. Zeren hartan gizona arinki edo fazilki erortan baita, eta arinki parkatan baizau.

G. Zomat gaizaz parkatan zau?
R. Bedratzuz, Jina.

G. Zoin drade?
R. Leina, meza entzutiaz.
Bigarna, atizatia.
Irurgarna, konfesione jenerala erraitiaz.
Laurgarna, obispuaren bendizionia rezibitiaz.
Borzgarna, ur benedikatiuaz.
Seigarna, ogi benedikatiuaz.
Zazpigarna, Aita gorria erraitiaz.
Zortzigarna, sermon entzutiaz.
Bedratzugarna, burarretan golpe emoitiaz eskatan Jangeikuari parkamentu.

G. Zertako erraitantzu, eskatan Jangeikuari parkamentu?
R. Entelegatra emoitako, gaiza kuetaz konsegitako bekatu benialen parkamentua, biar digula ekun hetaz zomait dolore sobrenaturale.

G. Eta obligatruk gaudia konfesatra bekatu benialak?
R. Ez, Jina; baia da gaiza on eta probetxuzko.

G. Eta azken konfesoniaz gero ez baizik bekatu benial dionari zer izanenzaur konbeniente egin doloria eta proposituaren aseguratuko?
R. Konfesa baitare, aunke benialetaz konfesadein, leinago egin bekatu mortale konfesatiuetarit (sic) zomait.

G. Zertako da Komunionekeo Sakramentu Santisimua?
R. Rezibitan delarik dignoki, izandain gore arimen mantenimentu eta gore graziaren aumentu.

G. Zertako erraitantzu dignoki?
R. Entelegatra emoitako Sakramentu kaur ezdela izanen gore arimen mantenimentu, ez badigu rezibitan dispozicione biardigunekin kain arimaren nola korpizaren partez edo altetik.

G. Eta zer dispozicione biar da arimaren partez edo altetik?
R. Jangeikuaren grazian egoitia.

G. Eta erori dena bekatu mortalian, nola biar da disponitu atizatuko edo komunioniaren rezibitako?
R. Konfesatandelarik.

G. Eta konfesatuz gero quartandena zomait bekatu grabetaz, zer egin biardu?
R. Konfesatia lein.

G. Eta korpizaren partez zer dispozicione biar da?
R. Eltia barurik antzineko gaiko amabi ornetarik landa ez deus xan bage eta ez edan bage, non eta ezdion atizatubiar eri bikala.

G. Zer rezibitantzu Komunionekeo Sakramentu Santisimuan?
R. Jesu Kristo Jangeiko eta Gizon egiazkua, Altarekeo Sakramentu Santisimuan egiazki dagona.

G. Segun kaur, nor dago hostian konsagrazioniaz gero?
R. Jesu-Kristoren korpiza haren odol, arima eta dibinidadiarekin batian.

G. Eta kalizian?
R. Jesu-Kristoren odola haren korpiz, arima eta dibinidadiarekin batian.

G. Segun kaur, Jesu-Kristo guziua dagua hostian eta kalizian?
R. Jesu-Kristo guziua dago hostia guzian, eta guziua konen zoin nauden partetan, eta oro bat kalizian.

G. Eta konsagrazioniaz gero badagua hostian ogirik, edo kalizian ardañik?
R. Ez, Jina; ez baizik ogiaren eta ardañaren akzidentiak, nola kua, koloria, savoria, etc.

G. Eta autstan bada hostia, edo partitan kalizian dagona, auts edo partitandia Jesukristo?
R. Ez, Jina; guziua osorik baratanda parte guzietan eta parte guziuen bapanian.

G. Eta eltan dena komunioniara errandren dispozizioniak bage, rezibitandia ere Jesu-Kristo?
R. Bai, Jina; baia ez deus probetxurik bage, zeren egitanbaitu sakrilejiozko bekatu andienetarik.

G. Eta komunioa aprobetxatanzabeiner, zer izanen zabei konbeniente egin, errandren gaizetarik landa, fruto edo probetxu andiago konsegitzein?
R. Komunioa rezibi beino lein, konsidera nor den Jein hen gana xitandena; ejerzita fedieren, esperanzaren eta karitatiaren aktuetan; Jeina rezibi humildade eta reberenzia andirekin,

eta gero Jainari emon eskerrak benefizio edo mertxede kain anditaz.

G. Zertako da Oliazionezko Sakramentua?

R. Irur gaizatako.

G. Zoin drade?

R. Leina, leinagoko bizi gaxtuaren mantxa eta relikien gentako.

Bigarna, arimari indar emoitako demoniuaren tentazionen kontra.

Irurgarna, korpizari osagarri emoitako konbeni bazau.

G. Eta arrazoiñaren usuara eltuz gero peligrozko eriguatan daudenak, badeia obligazionerik rezibitako Sakramentu kaur?

R. Bai, Jina; eta faltatandra mortalki ez badei rezibitan aldokeinian, edo bekatu mortalian rezibitan badei.

G. Bada, bekatu mortalian senditandena zer biar du egin rezibitako dignoki Sakramentu kaur?

R. Biar da konfesatu lein, eta ez badeiteke konfesa, ekun kontrizionezko doloria.

G. Zertako da Orden Sazerdotalaren Sakramentua?

R. Ordenatako eta konsagratako Elizako Ministro dignuak, nola baitra Apezak, Diakonuak eta Subdiakonuak.

G. Eta Elizako Ministruak, partikularki Apezak, biardea izan respeta eta reberenziatruk espezialki?

R. Bai, Jina.

G. Zertako da Matrimoniozko edo Bordaltako Sakramentua?

R. Bordaltako eta bordaltuier emoitako grazia zoinekin bakian alkar bizi izanditian eta semiak azditzein zeuriko.

G. Eta Sakramentu kaur rezibitako dignoki, biar deia bordaltandrenak egon Jangeikuaren grazian?

R. Bai, Jina; bekatu mortaliaren pean.

G. Eta ez drenak sendi Jangeikuaren grazian, nola biar dra disponitu Sakramentu kaur rezibitako?

R. Konfesatandrelerarik.

Bekatu kapitalak dra zazpi

Leina, Soberbia.

Bigarna, Abarizia.

Irurgarna, Lujuria.

Laurgarna, Ira.

Borzgarna, Gula.

Seigarna, Inbidia.

Zazpigarna, Pereza.

G. Zertako deitandutzu kapitalak jeneralki mortal deitandren zazpiak?

R. Deitandra kapitalak, zeren baidra berze bizio hetarik sortandrenen buru, iturri eta izorro bikala; eta mortalak deitia ez zabei kuadratan kain onki, bada, anitx aldiz ez dra benialak baizik.

G. Noiz dra mortalak?

R. Drenian Jangeikuaren eta projimuaren karitatiaren kontra.

G. Noiz dra karitatiaren kontra?

R. Hetaz kebrantatandrenian Jangeikuaren edo Elizaren zomait mandamentu gaiza anditan.

G. Zer da Soberbia?

R. Berzer preferitruk izaitako apetito desordenatu bat.

G. Zer da Abarizia?

R. Ontarzunetako apetito desordenatu bat.

G. Zer da Lujuria?

R. Deshonestidadekeriatako plazer zikinen apetito desordenatu bat.

G. Zer da Ira?

R. Mendekatako apetito desordenatu bat.

G. Zer da Gula?

R. Xatako eta edatako apetito desordenatu bat.

G. Zer da Inbidia?

R. Berzenen onaren pesar edo tristuria bat.

G. Zer da Pereza?

R. Obra onen egitako desanimazione bat.

Zazpi bizio kuen kontra drade zazpi birtute

Soberbiaren kontra, Humildadia.

Abariziaren kontra, Largeza.

Lujuriaren kontra, Kastidadia.

Iraren kontra, Pazentzia.

Gularen kontra, Tenplanza.

Inbidiaren kontra, Karitatia.

Perezaren kontra, Dilijentzia.

Arimaren enemiguak, zoinetarik iñesi biar baidigu, drade irur

Leina da mundua.

Bigarna, demoniua.

Irurgarna, haragia.

G. Nor da mundua?

R. Drade gizon mundano, gaixto eta perbersuak.

G. Nor da demoniua?

R. Da ainguru bat, zoin kriatruk zeurian Jangeikua ganik, rebelde izanzelakoz berze anitxekin Haren Majestadiaren kontra, Jangeikuak egotxizion iburnietra bere bekatiuaren lagunekin, zoin deitan baiditigu demoniua.

G. Nor da aragia?

R. Da gore korpiz propiua bere pasione eta inklinazione gaixtuekin.

G. Nola benzitan eta iñes egitanda mundiuaren ganik?

R. Kaur iñes eta benzitanda haren anditarzun eta banidaden menospreziorekin.

G. Nola benzitan eta iñes egitanda demoniuaren ganik?

R. Orazione eta humildaderekin.

G. Nola benzitan eta iñes egitanda aragiaren ganik?

R. Kaur iñes eta benzitan da mortifikazione, disziplina eta barurekin. Kaur da enemigorik andiena, zeren aragia ez baidokegu egotx gore ganik, baia bai mundua eta demoniua.

Birtute teologalak drade irur

Leina, Fedia.

Bigarna, Esperanza.

Irurgarna, Karitatia.

G. Nola ezgra faltaten birtute kuen akto egitako obligazione digunari?

R. Errezatan delarik debozionerekin eta anitx aldiz (justo dena bikala egin tzein kristiaiañ guziuek) Kredua, Aita gorria eta erraitan biotzez kontrizionezko aktua.

Birtute Kardinalak drade laur

Leina, Prudentzia.

Bigarna, Justizia.

Irurgarna, Fortalezia.

Laurgarna, Tenplanza.

Korpizaren sentiduak drade borz

Leina, begiez ekustia.

Bigarna, biarriez entzutia.

Irurgarna, ahuaz gustatia edo testatia.

Laurgarna, sudurrez kiño egitia.

Borzgarna, eskiez tokatia.

G. Zertako emondikugu Jangeikuak sentido eta berze mienbro guziuek?

R. Guziuetaz edo orotaz zerbutxaginezan hari gaiza guziuetan.

Arimaren potenziak drade irur

Memoria, Entendimentia eta Boluntatia.

G. Zertako Jangeikuak emonzaigun memoria?

R. Gu gargitian Hartaz eta haren benefiziuetaz.

- G. Zertako entendimentua?
- R. Izaguntako gore Jeina eta berartan pensatuko.
- G. Eta zertako borontatia?
- R. Moite ekutako Jangeikua Bondade andiena bikala, eta projimua haren amorioa gatik.
- G. Eta zer gaiza da gore arima norna baidra potentzia kuek?
- R. Da espiritu immortal bat Jangeikuak kriatu baizion ez deustarik haren imajen eta semejanzara.

Espiritu Saintiuaren donak drade zazpi

Leina, Xakintarzunaren dona.
 Bigarna, Entendimentiuaren dona.
 Irurgarna, Konsejuaren dona.
 Laurgarna, Zienziaren dona.
 Borzgarna, Fortalezaren dona.
 Seigarna, Pietatiaren dona.
 Zazpigarna, Jangeikuaren Lotsatarzunaren dona.

Espiritu Saintiuaren frutiak drade amabi

Leina, Karitatia.
 Bigarna, Bakia.
 Irurgarna, Biotzeko anditarzuna.
 Laurgarna, Benignidadia.
 Borzgarna, Fedia.
 Seigarna, Kontinenzia.
 Zazpigarna, Gozo espirituala.
 Zortzigarna, Paziencia.
 Bedratzugarna, Bondadia.
 Amargarna, Dulzetarzuna.
 Amekagarna, Modestia.
 Amabigarna, Kastidadia.

Bienabenturanzak drade zortzi

1. Bienabenturado drade espirituz pobre drenak, zeren hena baita zeuriko reinua.
 2. Bienabenturado drade dulziak, zeren hek lurraren dueño izanen baidra.
 3. Bienabenturado nexar egitan deinak, zeren hek izanen baidra konsolatruk.
 4. Bienabenturado justiziaz gose eta egarri deinak, zeren hek aserik izanen baidra.
 5. Bienabenturado miserikordiosuak, zeren hek alkanzaten baitei miserikordia.
 6. Bienabenturado biotzez xain drenak, zeren hek Jangeikua ekusen baitei.
 7. Bienabenturado bakia prokuratandeenek, zeren hek deitruk izanen baidra Jangeikuaren Seme.
 8. Bienabenturado padezitan deinek persekuzione justiziaren gatik, zeren hentako izanen baita zeuriko reinua.
- G. Zer errandigu orai?
 - R. Zortzi bienabenturanzak.
 - G. Zer gaiza dra zortzi bienabenturanza kuek?
 - R. Birtuten eta Espiritu-Saintiuaren donen obrarik obenenak.
 - G. Nor dra espirituz pobre drenak?
 - R. Nai ez deinek (á lo menos deseoarekin) honre eta ez abratstarzunik, gaiza lebetan izanik ere.
 - G. Nor dra dulziak?
 - R. Irarik ezdeinek eta ez ere ullan iraren mobimenturik.
 - G. Nola izanen dra lurraren dueño?
 - R. Bere burien jein bikala.
 - G. Nor dra nexar egitandeenek?
 - R. Gustuak eiztan deinek, gaiza lebetan izanik ere.
 - G. Nor dra justiziaz gose eta egarri deinek?
 - R. Bere obligazionia ansiarekin kunplitan deinek.
 - G. Nor dra miserikordiosuak?

R. Pietatez beterik drenak estrañuekin ere.
G. Nor dra biotzez xaiñ drenak?
R. Bere pasionetan osoki mortifikatandrenak.
G. Nor dra bakia prokuratan deinak?
R. Beren eta berzen artian bakia izartandinekin.
G. Nor dra justiziaren gatik pesekuzione (sic) padezitan deinek?
R. Gaiza on guzietan firme daudenak, persegitruk izanik ere.
G. Zeren kuek deitandra bienabenturanzak?
R. Zeren hetan baitago bizi kontan onki izaitia eta berzeko esperanza.
G. Zomat drade gizonaren azken finak?
R. Laur, zoin baidrade: muertia, juiziua, Iburnia eta Gloria.
G. Zer da Gloria?
R. Estado perfektisimo bat, zointan baidaude ontarzun guziuak ez deus gaztigurik bage, kala nola iburnian baidaude gaztigu guziuak ez deus ontarzunik bage.
G. Eta iburnia ebitatako eta alkanzatako zeuria, zer biardigu egin?
R. Guarda mandamentiuak.
G. Eta badagua zomait medio zoinekin guk fazilagoki alekuntzagun guarda mandamentiuak eta libra kuek kebrantatiaz?
R. Bai, Jina.
G. Zoin drade?
R. Sakramentiuak frekuenziarekin rezibitia, Jangeikuari goxetik obrak ofrezitia; egun oro meza entzutia eta Birjen Santismari (sic) arrosariua erreziatia; lektura espiritual, meditazionia, gaienez konzenziaren examinatia; eta medio berze anitx abrazatandiona da konfesor sabio, on eta prudente baten eskojitia, eta sujeta hari orotan.
M. Onki erraitantzu, zeren konfesor on baten eskojitia, S. Franzisko de Sales erraitandion bikala, da adbertenzia guziuen adbertenzia. Eginzazu, bada, zuk kola; bada, kaur izanentzu zuretako ainguru baten bikala, giaten baidazu, señalatan daizularik medio kuek eta berziak, erabilzitian mandamentiuen bidetarik eta elzitian Jangeikuaren ekustra glorian, zoin baita akabantxa zointako kriatruk izan baigra.
Jainak kara guziuer eramangitzala. Amen.

Konfesione jenerala

Ni bekataria konfesatan nuzu Jangeiko guziuen poder dionari, Maria betik Birjen bienabenturadari, bienabenturado S. Migel Arkanguriuari, S. Juan Bautistari, Pedro eta Pablo Apostol Saintiuer, Saintu guziuer eta zuri, ene Aita, zeren bekatu egin baitur grabeki pensamentu, itz eta obrekin ene kulpaz, ene kulpaz, ene culpa andiaz. Kortakoz othoi egitandur Maria betik Birjen Bienabenturadari, S. Migel Arkainguru bienabenturaduari, S. Juan Bautistari, Pedro eta Pablo Saintu Apostoler, Saintu guziuer eta zuri, ene Aita Espirituala, egintzazun nitaz othoi (sic) gore Jangeiko Jinari.

Akto kontrizonezkua

Jesu-Kristo ene Jeina, Jangeiko eta Gizon egiatzua, ene Kriazalia eta Redentora, zu nor zrena gatik eta zeren amatan baizaitur gaiza guziuen gagnetik, niri pezatan zaita biotz guziuz zuri ofenditiaz; eta artandur proposito firme bat ez berriz bekatu egitako, konfesatako eta konfesorak emoitan ditan penitenziaren kunplitako, eta apartatako zuri ofenditako okasione guziuetarik. Ofrezitandaizur ene bizia, obrak eta trabajiuak ene bekatu guziuen satisfakzionetan; eta konfiatandur zure bondade dibinuan eta miserikordia finik bagekuan parkaten nidazkitzula zore odol prezioso, pasione eta muertiaren mereximentiu gatik, eta emonenditazula grazia ñore biziaren emendatako eta perseberatako zore zerbutxu saintiuan ñore hil ordiuaraino. Amen.

Orazione brebe ofrezitako goxenetik egunazko obra guziuak Jangeikuaren onra eta gloriatan

Graziak emoitandaizur, ene Jangeikua, benefizio rezibitu duan guzietaz zore liberal eskutik, eta espezialki eitzu nidaizkos eltra egun kontra, zointan zore honra eta gloriatan

ofrezitandaiz ene pensamentu, itz eta obra guziak Jesu-Kristoren odol eta merituekin batian; eta zointan berian ez zuri ofenditako, zore graziarekin firmeki proponitandur. Sokorriazazu bada, Jeina, zore ausiliuekin, kunpliditzadan kola Jesu-Kristoren, bere Ama Santisimaren eta Saintu guziuen mereximentiuen gatik. Amen.

Iturria: *Bonaparte Ondareko Eskuizkribuak*, (Rosa Miren Pagola eta taldearen edizioa). CD-ROMa, Bilduma osoaren edizio digitala. Deustuko Ubibertsitatea / Eusko Jaurlaritza, 2004